Maa- ja metsätalousvaliokunta

17.11.2017

Asia: HE 175/2017 vp Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetun lain ja tuulivoiman kompensaatioalueista annetun lain 6 §:n muuttamisesta

Taho: Luonnonvarakeskus (Luke)

Asiantuntija: Jussi Uusivuori

Lakiesitys vastaa EU:n energiapoliittisiin linjauksiin siirtyä syöttötariffi- ja preemiotyyppisistä tuotantotuista tarjouskilpailuihin perustuviin tukimuotoihin. Sovellettuna sähköntuotantoon, tämä parantaa tuen antajan varmuutta siitä, kuinka paljon uusiutuvalla energialla tuotettua sähköä markkinoille on tulossa, mutta heikentää politiikan kustannusarvioita. Kilpailutusprosessi sinällään kuitenkin tarjoaa Energiavirastolle mahdollisuuden yritysten kustannusrakenteen selville saamiseen, jota tietoa voi käyttää politiikan jatkovalmisteluissa.

Esityksen puumarkkinavaikutusten ennustettavuutta heikentää se, että on vaikea arvioida toisaalta sitä, missä määrin tuella syntyvä uusi tuotanto syrjäyttää metsähakkeeseen ja teollisuuden sivutuotepuujakeisiin pohjautuvaa nykytuotantoa, ja toisaalta sitä, missä määrin tuen seurauksena (esim. puun hinnan nousun myötä) yhteispolttolaitoksissa siirrytään lähinnä turpeen käyttöön. On kuitenkin mahdollista, että tarjouskilpailun kautta syntyy aivan uutta, merkittävänkin kokoista puuhun perustuvaa sähkön ja lämmön tuotantoa, jolla on alueellista puumarkkinavaikutusta.

Koska esityksessä haetaan uutta uusiutuviin energialähteisiin perustuvaa sähköä yhteensäkin vain 2 TWh, jäävät esityksen vaikutukset puuenergian käyttöön joka tapauksessa pieniksi. Ennakkotietojen mukaan vuonna 2016 puupolttoaineiden kokonaiskulutus oli 96 TWh ja biomassojen osuus sähköntuotannosta noin 11 TWh.

Tarjouskilpailuun osallistuvien yritysten näkökulmasta puuta käyttävän sähköntuotannon kannattavuuteen liittyy jossain määrin enemmän avoimia tekijöitä kuin muiden tuotantomuotojen, kuten tuulienergian, kannattavuuteen. Paitsi sähkön ja päästöoikeuksien hintakehitys, myös hintaodotukset puumarkkinoiden ja fossiilisten polttoaineiden markkinoiden suhteen tulevat vaikuttamaan tarjouskilpailuun potentiaalisesti osallistuvien yritysten strategisiin valintoihin. Koska puun raaka-ainehinta muodostaa merkittävän osan biosähkön tuotantokustannuksesta, puun hinnanvaihtelut ja mahdolliset maankäyttösektorin nieluihin liittyvät epävarmuudet lisäävät puuperäisen sähkön tuottajariskiä.